

Data **20.05.2021**

Către **AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI SIBIU**
Sibiu, strada Hipodromului nr. 2 A
office@apmsb.anpm.ro

Din partea **Fundația DALA, Fundația Greenpeace CEE România, WWF România,**
Asociația Peisagiștilor din România – AsoP, Asociația „Ivan Patzaichin -
Mila 23”, Asociația Fly Fishing Club Sibiu, Asociația Pescarilor Sportivi
Aqua Crisisus,

Ref. Dvs. **6261/1912/20.03.2019**

Subiect **PLÂNGERE PREALABILĂ ÎMPOTRIVA ACORDULUI DE MEDIU NR.**
SB 02 DIN 16.04.2021

Subscrisele:

- Fundația DALA, cu sediul în Mun. Sibiu, str. Negoii nr.16, jud. Sibiu, CIF 10682894,
- Fundația Greenpeace CEE (Central Eastern Europe) România, cu sediul în Mun. București, Str. Arh. Louis Blanc Nr.16, Sector 1, CIF 22747989,
- Asociația WWF România, cu sediul în Mun. București, D-dul Tudor Vladimirescu nr. 29, sector 5, CIF: 18742789,
- Asociația Peisagiștilor din România, cu sediul în Calea Aradului Nr. 119, Bl. Pavil. Mec., Ap. 15, Timișoara, Jud. Timiș, CIF: 17193712,
- Asociația "Ivan Patzaichin - Mila 23", cu sediul în Str. Principală Nr. Fn, Sat Mila 23, Com. Crișan, Jud. Tulcea, CIF: RO27839692,
- Asociația Fly Fishing Club Sibiu, cu sediul în Str. Islazului Nr. 44, Sibiu, Jud. Sibiu, CIF: 27997340,
- Asociația Pescarilor Sportivi Aqua Crisisus, cu sediul în str. Mihai Eminescu nr. 15, Oradea, jud. Bihor, CIF: 18761098,

persoane juridice de naționalitate română, fără scop patrimonial, în temeiul art.22 alin.1 din Legea nr.292/2018 și art.7 alin. 1 din Legea 554/2004, vă solicităm revocarea în tot a Acordului de Mediu nr. SB 02 din 16.04.2021 având numărul de înregistrare 7306/16.04.2021, publicat la data de 20.04.2021 pe <http://www.anpm.ro/web/apm-sibiu/acorduri-de-mediu>, și a documentelor care au stat la baza emiterii acestuia, inclusiv a Raportului privind Impactul asupra Mediului, pentru următoarele:

MOTIVE:

- I.** Proiectul „Amenajarea complexă a afluenților Oltului de pe rama nordică a Munților Făgăraș cu potențial risc la inundații din viituri rapide” intră în contradicție cu obiectivele de mediu prevăzute de art.4 alin.(1) lit. a) din Directiva 2000/60/CE și cu art.2¹ alin.(1) din Legea nr.107/1996;

Conform art.4 alin.(1) lit. a) pct. (i) din Directiva 2000/60/CE, statele membre au obligația de a pune în aplicare măsurile necesare pentru a preveni deteriorarea stării tuturor corpurilor de apă de suprafață. Totodată, statele membre au obligația, sub rezerva aplicării dispozițiilor specifice privind corpurile de apă artificiale și puternic modificate, de a proteja, a îmbunătăți și a reface toate corpurile de apă de suprafață cu scopul de a obține o stare bună a apelor de suprafață.

Starea bună a unui corp de apă este definită de art.2 alin.(17-28) din Directiva 2000/60/CE. De asemenea, potrivit pct.59 din Anexa nr.1 a Legii nr.107/1996, starea apelor de suprafață este expresia generală a stării unui corp de apă de suprafață, determinată de indicatorii minimi ce caracterizează starea sa ecologică și starea sa chimică.

Interpretarea conferită de CJUE în cauza C-461/13 reprezintă punctul de plecare a analizei deteriorării stării unui corp de apă. Potrivit instanței de la Luxemburg: „1) Articolul 4 alineatul (1) litera (a) punctele (i)-(iii) din Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei trebuie interpretat în sensul că statele membre au obligația, cu excepția

cazului în care se acordă o derogare, să refuze autorizarea unui proiect special atunci când acesta poate cauza o deteriorare a stării unui corp de apă de suprafață sau atunci când afectează obținerea unei stări bune a apelor de suprafață sau a unui potențial ecologic bun și a unei stări chimice bune a acestor ape la data prevăzută de directiva menționată. 2) Noțiunea „deteriorare a stării” unui corp de apă de suprafață, care figurează la articolul 4 alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Directiva 2000/60, trebuie interpretată în sensul că **există o deteriorare de îndată ce starea a cel puțin unu dintre elementele de calitate, în sensul anexei V la directiva menționată, se degradează cu o clasă, chiar dacă această degradare nu se traduce printr-o degradare de clasificare, în ansamblul său, a corpului de apă de suprafață.** Cu toate acestea, în cazul în care elementul de calitate în cauză, în sensul anexei menționate, figurează deja în clasa cea mai joasă, orice degradare a acestui element constituie o „deteriorare a stării” unui corp de apă de suprafață, în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (a) punctul (i) menționat.”

Art.4 din Directiva 2000/60/CE face trimitere la anexa V a Directivei în cadrul căreia este prezentată metodologia de clasificare a stării ecologice și prevede definiții normative ale claselor de stări pentru fiecare element calitativ. Aceste elemente calitative constituie criteriile de utilizat pentru stabilirea stării ecologice a corpului de apă, criterii ce au fost transpuse în legislația națională prin pct.1 din Anexa nr.1¹ a Legii nr.107/1996.

Potrivit pct. 1.4.2. din Anexa nr.1¹ a Legii nr.107/1996: *„pentru categoriile de ape de suprafață, clasificarea stării ecologice pentru corpurile de apă trebuie să fie reprezentată de valori scăzute ale parametrilor, obținute ca rezultat al monitoringului biologic și fizico-chimic pentru elementele de calitate relevante, clasificate în concordanță cu prima coloană a tabelului nr. 1.4.2.a).”*

Astfel, chiar dacă majoritatea elementelor calitative ar sugera o stare bună, starea corpului de apă în ansamblu trebuie să fie clasificată drept mediocră atunci când unul sau mai multe elemente calitative indică o stare mediocră. Prin urmare, starea unui corp de apă se stabilește prin evaluarea tuturor elementelor calitative relevante. Categoria cu nivelul cel mai scăzut în care se încadrează unul sau mai multe dintre aceste elemente determină statutul categoriei corpului de apă. Prin urmare, dispozițiile ante-menționate sunt relevante, de

asemenea, atunci când se stabilește dacă o nouă modificare (cum ar fi proiectul în cauză) va duce la deteriorarea stării corpului de apă.

Proiectul „Amenajarea complexă a afluenților Oltului de pe rama nordică a Munților Făgăraș cu potențial risc la inundații din viituri rapide” are în vedere **o amplă alterare hidromorfologică a trei corpuri de apă.**

Evaluarea impactului proiectului asupra mediului nu s-a realizat în conformitate cu prevederile legislației în domeniul protecției mediului din România, în pofida celor reținute în Raportul privind impactul asupra mediului (RIM) întocmit de EPMC Consulting SRL. Astfel cum rezultă din prevederile Ordinului Ministrului Mediului și Pădurilor nr.19/2010, Anexa nr.2A: „*Evaluarea semnificației impactului. Interpretarea corectă a semnificației impactului reprezintă cea mai importantă parte a întregului proces, putând fi considerată crucială pentru întreaga evaluare. Semnificația impactului trebuie să fie evaluată la nivelul fiecărei arii naturale protejate de interes comunitar, luându-se în considerare statutul de conservare a speciilor și habitatelor la nivelul regiunii biogeografice. (Ordinul 19/2010, anexa 2A).*”

În procesul de fundamentare a Acordului de Mediu atacat **nu s-au monitorizat toate elementele calitative sensibile la transformări hidromorfologice** și necesare în conformitate cu anexa V la Directiva 2000/60/CE, respectiv Anexa nr.1¹ a Legii nr.107/1996, în corpurile de apă afectate de proiect.

De asemenea, **nu s-a menționat impactul proiectului asupra stării ecologice a corpului de apă și modul în care acesta atinge obiectivele de mediu, la nivel agregat sau la nivelul elementului calitativ.**

APM Sibiu a încălcat rezoluțiile Uniunii Internaționale pentru Conservarea Naturii, în care Ministerul Mediului este membru¹ și care reprezintă forul suprem mondial în materie de protecție a naturii, având în vedere și faptul că proiectul de regularizare a râurilor este situat într-o arie naturală protejată. De observat este și că o rezoluție IUCN din 2020

¹ <https://www.iucn.org/about/members/iucn-members>

cere protejarea râurilor și a ecosistemelor asociate acestora, reprezentând coridoare într-un climat în schimbare.²

În ceea ce privește metodologia studiului de evaluare adecvată (EA) ce stă la baza fundamentării acordului de mediu atacat, observăm că aceasta nu este indicată în concret. Soluția tehnică nu se bazează pe studii reale sau pe informații actuale culese din teren, intrând în contradicție cu soluțiile locale propuse de Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS) – *Soluții ecologice pentru amenajarea albiilor torențiale din ariile naturale protejate*.³

Observăm, de asemenea, că nu este indicat nici modul în care această metodologie este compatibilă cu cerințele Directivei 2000/60/CE, respectiv cu Anexa nr.1¹ a Legii nr.107/1996. Pentru ca un proiect de alterare hidromorfologică să nu încalce prevederile legale, să nu deterioreze nici măcar un element de calitate, nici măcar cu o clasă, el trebuie să conțină doar „alterări punctiforme”, minimale. În cazul de față, proiectul are în vedere intervenții masive, fiind bazat eminent pe elemente de infrastructură gri, dură.

Simpla afirmație din cuprinsul răspunsului la observațiile Fundației Dala din 15.12.2020, în sensul că „*evaluarea impactului proiectului propus asupra factorilor de mediu a fost realizată prin aplicarea atât a unor metode de cercetare cu caracter general, precum metoda observației directe și a observației indirecte, cât și a unor metode specifice de evaluare a impactului asupra mediului*”, și în sensul că „*au fost evaluate elementele fiziochimice și biologice de calitate*” și că „*a fost luat în considerare efectul cumulat al lucrărilor existente și propuse, pe termen lung*” fără indicarea în concret a acestora, nu este în măsură să realizeze transparența și fundamentarea necesară în lumina normelor legale mai sus amintite.

Sub acest ultim aspect, observăm că nu există o cartare hidromorfologică și nici impactul cumulat cu microhidrocentralele existente în zonă. Reamintim că în cursul anului 2020, pe râurile Porumbacu și Cârțișoara, au avut loc deja lucrări de alterare hidromorfologică. Potrivit anexei nr.3 pct.1 lit. a) și b) a Legii nr.292/2018, caracteristicile

² https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/resrecfiles/WCC_2020_RES_008_EN.pdf

³ http://abht.ro/wp-content/uploads/2016/12/raportul_stiintific_tehnic_etapa_III.pdf

proiectelor trebuie examinate, în special, în ceea ce privește: a) dimensiunea și concepția întregului proiect; b) cumularea cu alte proiecte existente și/sau aprobate;

Două dintre cele trei râuri cuprinse în proiect sunt deja grav afectate de microhidrocentrale (conform mențiunilor de la pag. 75 din Raportul privind Impactul asupra Mediului, unde se consemnează existența a 2 microhidrocentrale funcționale și una nefuncțională), și nu orice microhidrocentrale, ci chiar din lista scurtă cu care se exemplifică încălcarea directivelor în *infringement*-ul INFR(2015)4036 de punere în întârziere conform art. 258 din Tratatul de Funcționare al Uniunii Europene.⁴

În Acordul de mediu, la secțiunea ”Lucrări existente la nivelul fiecărui corp de apă” (pag. 4) aceste microhidrocentrale nu sunt menționate.

De observat este și că „*prin adresa Administrației Naționale Apele Române nr. 3082/25.03.2020, respectiv adresa Agenției pentru Protecția Mediului Sibiu nr. 6792/08.04.2020, se solicită completarea prezentului studiu cu informații privind impactul cumulat al proiectului cu proiectele deja realizate pe cele 3 corpuri de apă, în principal cu microhidrocentrale.*” (pag.95 EA). În mod evident, această obligație nu a fost executată într-o manieră satisfăcătoare în contextul Directivei cadru cu ocazia completării studiului.

II. Analiza comparativă a alternativelor de amenajare a fost efectuată cu încălcarea Legii nr.292/2018

Potrivit Anexei nr.4 pct.2 a Legii nr.292/2018, descrierea proiectului, va cuprinde o descriere a alternativelor realizabile - de exemplu, în termeni de concepție, tehnologie, amplasare, dimensiune și anvergură a proiectului - analizate de către titularul proiectului, relevante pentru proiectul propus, precum și caracteristicile specifice ale proiectului și **indicarea principalelor motive care stau la baza alegerii făcute, inclusiv compararea efectelor acestora asupra mediului.**

Analiza comparativă prezentată **nu corespunde exigențelor avute în vedere de legiuitor**, având o serie de curențe ce vor fi rezumate în continuare:

⁴ a se vedea și ”Microhidrocentralele și apa de pe Marte”, Alexandru Stermin, revist Sinteza, 2015.

II.1. În Raportul privind impactul de mediu (RIM) una din alternative este denumită A0 – verde. Considerăm că lipsa indicării motivelor ce stau la baza calificării alternativei A0 ca fiind inferioară alternativei A3 conduce la încălcarea anexei nr.4 pct.2 a Legii nr.292/2018 în procesul de evaluare a impactului asupra mediului.

Astfel, indicăm în cele ce urmează patru obiective de mediu a căror analiză comparativă este nemotivată și illogică:

II.1.1. În cuprinsul paginii 70 din raport (RIM), în tabelul 4 intitulat „Analiza alternativelor studiate” autorii procedează la analiza Respectării prevederilor obiectivelor Directivei Habitate și concluzionează că nu există aparent nici o diferență de impact între varianta A0-verde și celelalte variante, inclusiv A3, variante care includ măsuri structurale gri, dure.

Or, cu titlu de exemplu, art.12 alin.(1) lit. b) din Directiva 92/43/CEE prevede că *„Statele membre iau măsurile necesare pentru a institui un sistem de protecție riguroasă a speciilor de animale enumerate în anexa IV litera (a) în aria lor de extindere, interzicând: (b) perturbarea deliberată a speciilor respective, în special în timpul perioadei de reproducere, cuibărire, hibernare și migrare;”* (în acest sens a se vedea și art. 33 alin. 1 lit. b) din O.U.G. nr.57/2007). Astfel, din perspectiva perturbării speciilor din arealul vizat de proiect, **apare ca neverosimilă susținerea autorilor raportului în sensul că activitățile propuse în cadrul alternativei A0-verde, ce nu implică măsuri gri, au un impact echivalent cu alternativele A1-A3 (!).**

II.1.2. De asemenea, privită prin prisma stării corpurilor de apă, în sensul Directivei-Cadru Apă, analiza comparativă realizată în ce privește **Respectarea obiectivelor DCA**, este neverosimilă concluzia conform căreia varianta A0 - verde ar fi caracterizată de potențiale constrângeri în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor corpului de apă, în timp ce varianta A3 ar fi lipsită total de constrângeri.

„Eliminarea vegetației și realizarea săpăturilor va duce la pierderea de 0,76 ha vegetație care poate constitui habitat pentru o serie de specii de vertebrate și nevertebrate.” (EA pag.66).

Se observă că lucrările propuse sub alternativa A3 presupun gabionarea, soluție care presupune riscuri în procesul de execuție și mentenanță pe termen lung, nu este o soluție verde și implică defrișări de arbori forestieri care au rol de protecție împotriva inundațiilor și mențin biodiversitatea locală. Astfel, analiza impactului asupra mediului **ignoră dispozițiile art. 4 alin.(2) din Legea nr.292/2018** potrivit căroră: „*Procedura de evaluare a impactului asupra mediului integrează, după caz, evaluarea adecvată asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și evaluarea posibilelor efecte ale emisiilor industriale și evaluarea pericolelor de accident major în care sunt implicate substanțe periculoase.*”

II.1.3. Totodată, în cadrul obiectivului „Evitarea modificării statutului de conservare către o clasă inferioară”, la alternativa A0-verde figurează „Impact negativ” iar la varianta A3 se menționează doar reduceri ale biodiversității pe durata execuției lucrărilor din proiect, ceea ce sugerează că varianta A3 nu va avea impact negativ pe termen lung. Apreciem că această concluzie este absolut neverosimilă, **nu este motivată și fundamental lipsită de logică prin comparație cu cele reținute aferent alternativei A0-verde.**

II.1.4. De asemenea, la obiectivul „Protejarea și, acolo unde este posibil, sporirea resurselor piscicole în cadrul bazinului hidrografic”, în mod similar, varianta A0- verde figurează cu „Impact pe termen mediu și lung pentru habitatul piscicol”, dar varianta A3 are „Impact limitat și pe termen scurt pentru habitatul piscicol”. **Nu poate fi justificată concluzia conform căreia o variantă verde este mai nocivă decât una care prevede lucrări ce utilizează betoane și alte construcții structurale dure, la o scară semnificativă.**

Astfel, în esență, concluzia autorilor studiului, bazată pe o presupusă analiză multicriterială, este în realitate **o simulare a analizei substanțiale**, aceștia având prefigurată alternativa preferabilă încă de la începutul demersului. Cele relevate anterior demonstrează că alternativa A0, deși conține cu preponderență lucrări de infrastructură verde, este cea mai puțin invazivă, are în vedere măsuri ne-structurale (cum ar fi coordonarea strategiilor de planificare teritorială, realizarea de sisteme locale de monitorizare, lucrări de împădurire și (re)consolidarea digurilor (existente) prin măsuri verzi), este invalidată tocmai din

perspectiva efectelor produse asupra mediului. Cu alte cuvinte, susțin autorii raportului, betonarea și gabionarea au efecte mai reduse asupra mediului decât măsurile verzi (?!).

II.2. În mod eronat s-a reținut că alternativa integral verde (A0 verde) nu asigură **standardul de durabilitate** a lucrărilor de protecție împotriva inundațiilor așa cum prevede legislația actuală;

Evidența unei analize deficitare, arbitrare și capricioase, care contravine prevederilor Directivei Cadru privind Apa și a Legii Apelor nr. 107/1996, cu precădere a art. 2. lit. a), b), c), d), g), k), l), o), care prevăd o abordare echilibrată a tuturor factorilor în domeniul protecției resurselor de apă, este exemplificată de concluzia conținută la pagina 23 a Acordului de Mediu prin care se reține că *„alternativa integral verde nu a fost aleasă deoarece nu asigură standardul de durabilitate a lucrărilor de protecție împotriva inundațiilor așa cum prevede legislația actuală”*. Este evident că alternativa ”integral verde” a fost eliminată pe baza unui singur criteriu, acela al durabilității lucrărilor de protecție, cu toate că nu se menționează performanța și beneficiile soluției verzi, prin comparație cu restul alternativelor, autorii rezumându-se a analiza exclusiv prin prisma criteriului de durabilitate. Nu se menționează, spre exemplu, dacă soluția verde are beneficii mai mari decât alte alternative. Durabilitatea unei soluții verzi, având prevăzută o zonă de retenție, cu mentenanță adecvată, se ridică poate la unul sau două decenii. De asemenea, împădurirea unei parcele poate avea efecte pe durata a sute de ani, renaturarea unui mal, de asemenea, o perioadă foarte lungă, de multe decenii.

Dintr-o analiză echilibrată a criteriilor s-a trecut la o alegere unicriterială, dar nici pentru acesta nu s-au produs dovezi care să ateste lipsa de durabilitate a soluțiilor naturale. Nu este inclusă nici o referință specifică la legislația care este menționată în concluzii, normative, studii, ghiduri sau alte referințe care să susțină afirmația, implicită, că natura nu are reziliență, că soluțiile naturale nu sunt durabile, sau cum se compară performanța unor soluții bazate pe natură propuse spre implementare cu cele bazate pe infrastructură gri, dură.

Ineficacitatea argumentării în favoarea soluției tehnice adoptate prin Acordul de Mediu este probată în mod temeinic de numeroase studii care subliniază reziliența soluțiilor bazate pe natură. În plus, această afirmație, clar, nu elimină posibilitatea plauzibilă a unei

soluții hibride, verde-gri, care să prevadă o suită largă de soluții verzi și utilizarea de soluții gri, dure, doar sporadic, și acolo unde este **absolut necesar**. Ca atare, pe baza unei analize deficitare, a fost aleasă o soluție eronată, ceea ce invalidează Acordul de Mediu.

În cuprinsul Acordului de Mediu se reține la pagina 15 că „*lucrările propuse în proiect se găsesc în Planul pentru Prevenirea, Protecția și Diminuarea Efectelor Inundațiilor în bazinul hidrografic Olt, pentru care A.N.P.M. a emis Decizia etapei de încadrare nr. 9/06/05.2015*”. În Raportul Special nr. 25/2018 al Curții de Conturi Europene⁵, în ceea ce privește analiza Directivei privind Inundațiile se reține că s-au realizat progrese în evaluarea riscurilor, însă este nevoie de ameliorări în ceea ce privește planificarea și punerea în aplicare. În raport (pct.70) se subliniază că printre proiectele examinate în România au fost unele în care acțiunile împotriva inundațiilor nu erau conforme cu Directiva-Cadru privind Apa: „**În România, autoritățile intenționau să utilizeze beton și piatră pentru a consolida o porțiune de 6 km din malul unui râu, fără a lua în considerare soluții de infrastructura verde.**”

Este de remarcat că analiza Curții de Conturi a fost făcută pe marginea planurilor de prevenire a inundațiilor din ciclul actual 2016-2021. Curtea de Conturi a subliniat că „*proiectele de infrastructura verde au avantaje multiple, însă pot fi dificil de pus în practică*”, ceea ce sprijină ideea că proiectele trebuie să fie analizate pe baza unui set de criterii și soluții, inclusiv pe soluții hibrid, și deciziile nu se pot lua pe baza unui singur criteriu, cum e cazul acestui proiect. Suplimentar, în același document, se face referire la un raport al Agenției Europene de Mediu, din 2016⁶, care susține că „*majoritatea măsurilor de protecție împotriva inundațiilor bazate pe lucrul cu procese naturale sau MRNA sunt măsuri de regret mic*” și la un altul care afirmă că „*infrastructura verde reprezintă un mijloc eficient din punctul de vedere al costurilor și de reducere a riscului de inundații*”.⁷

⁵ <https://www.eca.europa.eu/ro/Pages/DocItem.aspx?did=47211>

⁶ Raportul nr. 1/2016 al AEM, intitulat Flood risks and environmental vulnerability (Riscurile de inundații și vulnerabilitatea mediului) <https://www.eea.europa.eu/publications/flood-risks-and-environmental-vulnerability/file>

⁷ Raportul nr. 14/2017 al AEM: *Infrastructura verde și gestionarea inundațiilor – Promovarea unei reduceri a riscului de inundații eficiente din punctul de vedere al costurilor prin intermediul soluțiilor de infrastructură verde*. A se vedea și Raportul nr. 1/2016 al AEM: *Flood risks and environmental vulnerability – Exploring the synergies between floodplain restoration, water policies and thematic policies (Riscurile de inundații și*

Mai mult, un raport tehnic al Agenției Europene de Mediu, din 2015, explorează potențialul soluțiilor bazate pe natură și rolul infrastructurii verzi în atenuarea impactului pericolele naturale legate de schimbările climatice și meteorologice.⁸ Un alt raport al Comisiei Europene, din 2006, prezintă linii directoare pentru utilizarea măsurilor ecologice pentru prevenirea inundațiilor⁹ care recomandă, printre altele, ca analizele de cost-beneficiu să includă atât costurile tangibile cât și cele intangibile. Această recomandare nu a fost inclusă în modelul de analiză cost-beneficiu al acestui proiect și ca urmare a rezultat o soluție bazată pe o analiză deficitară.

Există un corp semnificativ de rapoarte tehnice și ghiduri practice¹⁰ emise sub tutela Strategiei Comune de Implementare (CSI)¹¹ pentru implementarea Directivei Cadru privind Apa și a directivelor surori, cum ar fi utilizarea măsurilor de retenție naturală a apei (MRNA), participarea publicului la luarea deciziilor, managementul bazinelor hidrografice în era schimbărilor climatice, o listă cu exemple de metode de atenuare a impactelor negative, etc., care sprijină statele membre ale UE să implementeze măsuri adecvate de protecția mediului și atingerea obiectivelor de mediu. Un raport recent al AEM¹² afirmă că **”soluțiile bazate pe natură s-au arătat ca o alternativă viabilă și rentabilă la măsurile structurale gri, dure”**. În plus, în cadrul consorțiilor de cercetare sub egida programului Orizont 2020 au fost efectuate numeroase studii, la unele din ele participând și România¹³, care au demonstrat valoarea soluțiilor bazate pe natură, posibilitatea de implementare, modalități de a implica publicul în luarea deciziilor, o suită de bune practici care, regretabil, nu au fost replicate în cazul acestui proiect. Nu este plauzibil că autoritățile de mediu nu au

vulnerabilitatea mediului – Explorarea sinergiilor între restaurarea luncilor inundabile, politicile în domeniul apei și politicile tematice).

⁸ Raportul tehnic nr. 12/2015 al AEM *Exploring nature-based solutions The role of green infrastructure in mitigating the impacts of weather- and climate change-related natural hazards (Explorarea soluțiilor bazate pe natură Rolul infrastructurii ecologice în atenuarea impactului pericolele naturale legate de schimbările climatice și meteorologice)*

⁹ Comisia Europeană, Direcția Generală Cercetare Dezvoltare Durabilă, Schimbări globale și Ecosisteme – *Ecoflood Guidelines How to Use Floodplains for Flood Risk Reduction (Linii directoare ecologice privind inundațiile Cum să Utilizați Luncile Inundabile pentru Reducerea Riscurilor la Inundații)*, 2006

¹⁰ [CIRCABC - c - Published Guidance Documents \(europa.eu\)](https://circabc.europa.eu)

¹¹ [Guide - Water Framework Directive - Environment - European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/)

¹² Raportul tehnic nr. 24/2019 al AEM *Floodplains: a natural system to preserve and restore (Luncile Inundabile: un sistem natural pentru a fi păstrat și a restaurat)*

¹³ NAIAD Studii de Caz: Lower Danube Demonstration Site (Site-ul demonstrativ al Dunării de Jos) [Lower Danube Basin | Naiad \(naiad2020.eu\)](https://naiad2020.eu)

avut acces la aceste documente, ghiduri, studii și rapoarte de bune practici, care evidențiază atât beneficiile dar și dificultățile, dar este aparent că nu au fost utilizate în cazul acestui proiect, ceea ce face luarea deciziei de emitere a acordului de mediu total arbitrară. Toate cele menționate au fost aduse la cunoștință APM Sibiu de către societatea civilă preocupată de aspectele de protecția mediului, însă acestea au fost ignorate.

Nu în ultimul rând, Acordul de mediu, care are la bază evaluarea din Raportul privind impactul asupra mediului, nu respectă cerințele Directivei 2014/52/UE din 16 aprilie 2014 de modificare a Directivei [2011/92/UE](#) privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului, unde la pct. 31 din recital se menționează:

*”(31)Raportul de evaluare a impactului asupra mediului care se furnizează de inițiatorul proiectului ar trebui să includă o **descriere a unor alternative corespunzătoare** examinate de inițiatorul proiectului relevante pentru proiectul respectiv, **inclusiv o sinteză adecvată a evoluției probabile a stării actuale a mediului în cazul în care proiectul nu este implementat (scenariu de bază), pentru a ameliora calitatea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și pentru a permite integrarea considerentelor de mediu într-o etapă timpurie a elaborării proiectului”***

În afara celor mai sus menționate, din care rezultă că alternativele propuse nu au fost analizate în mod corespunzător, la emiterea Acordului de mediu contestat prin prezenta era obligatorie analizarea fiecărei alternative și din perspectiva consecințelor care decurg din neaplicarea acestora, astfel cum este menționat în directivele amintite.

- III.** Evaluările ce conferă fundamentare acordului de mediu nu pot constitui o evaluare corespunzătoare în temeiul art.6 alin.(3) din Directiva 92/43/CEE întrucât nu conțin „constatări și concluzii complete, precise și definitive, de natură să înlăture orice îndoială științifică rezonabilă cu privire la efectele lucrărilor preconizate” asupra sitului în cauză (a se vedea Hotărârea din 20 septembrie 2007, Comisia/Italia, cauza C-304/05, punctul 69).

Situl ROSCI0122 Munții Făgăraș a fost inclus în lista SIC prin Decizia 2010/42 a Comisiei din 22 decembrie 2009 de adoptare, în temeiul Directivei 92/43/CEE a Consiliului,

a celei de-a treia liste actualizate a siturilor de importanță comunitară pentru regiunea biogeografică alpină [notificată cu numărul C(2009)10415].

Din punct de vedere spațial suprafața acoperită de lucrări se suprapune în cea mai mare parte cu aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș. pe teritoriul ariei protejate se vor realiza aproximativ 90% din volumul total de lucrări. (EA pag.36).

Potrivit art.49 alin.(3) din O.U.G. nr.195/2005: *„La proiectarea lucrărilor care pot modifica cadrul natural al unei arii naturale protejate este obligatorie procedura de evaluare a impactului asupra acesteia, urmată de avansarea soluțiilor tehnice de menținere a zonelor de habitat natural, de conservare a funcțiilor ecosistemelor și de protecție a speciilor sălbatice de floră și faună, inclusiv a celor migratoare, cu respectarea alternativei și a condițiilor impuse prin acordul de mediu, automonitorizarea, precum și monitorizarea de către structurile de administrare, până la îndeplinirea acestora.”*

Potrivit art.52 alin.(5) din O.U.G. nr.195/2005: *„Orice plan ori proiect care nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru managementul ariei naturale protejate de interes comunitar, dar care ar putea afecta în mod semnificativ aria, în mod individual ori în combinație cu alte planuri sau proiecte, este supus unei evaluări adecvate a efectelor potențiale asupra ariei naturale protejate de interes comunitar, ținându-se cont de obiectivele de conservare a acesteia, potrivit legislației specifice în domeniu.”*

Potrivit art. 33 alin. 1 din O.U.G. nr.57/2007 (1) Pentru speciile de plante și animale sălbatice terestre, acvatice și subterane, prevăzute în anexele nr. 4 A și 4 B, cu excepția speciilor de păsări, și care trăiesc atât în ariile naturale protejate, cât și în afara lor, sunt interzise: b) perturbarea intenționată în cursul perioadei de reproducere, de creștere, de hibernare și de migrație; d) deteriorarea și/sau distrugerea locurilor de reproducere ori de odihnă; e) recoltarea florilor și a fructelor, culegerea, tăierea, dezrădăcinarea sau distrugerea cu intenție a acestor plante în habitatele lor naturale, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic;

În cauza C-127/02 Waddenzee, CJUE a reținut că art.6 alin.(3) din Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică

subordonează cerința de a efectua o evaluare adecvată a implicațiilor unui plan sau ale unui proiect condiției care presupune existența unei probabilități sau a unui risc ca planul sau proiectul respectiv să aibă efecte semnificative asupra sitului în cauză.

Acest risc există atunci când nu se poate exclude, pe baza unor informații obiective, că planul sau proiectul va avea efecte semnificative asupra sitului în cauză (C-127/02 Waddenzee pct.41-45). Evaluarea implică faptul că toate aspectele planului sau proiectului care pot, fie individual, fie în combinație cu alte planuri sau proiecte, să afecteze aceste obiective trebuie identificate în lumina celor mai bune cunoștințe științifice în domeniu. Aceste obiective pot (...) fi stabilite, inter alia, în funcție de importanța siturilor pentru menținerea sau readucerea la un stadiu corespunzător de conservare (..) a unui habitat natural din anexa I sau a unei specii din anexa II și pentru coerența sistemului Natura 2000, precum și în funcție de pericolele de degradare sau distrugere ce amenință respectivele situri (pct.54 din cauza C-127/02 waddenzee).

În Studiul de Evaluare Adecvată se arată că *„Magnitudinea și amploarea lucrărilor în primele variante ale proiectului, impactul negativ asociat era semnificativ asupra biodiversității zonei care nu putea fi redus prin implementarea unor măsuri de prevenire sau reducere a impactului. În această ultimă variantă a proiectului, măsurile propuse asupra unor grupuri de specii (în special acvatice) reduc impactul și îl aduc într-o categorie care face posibilă implementarea lui fără o pierdere pe termen lung a unor specii sau habitate de interes comunitar sau conservativ.”* (EA pag.119).

Prin respingerea nemotivată a Alternativei verzi au fost încălcate și prevederile art. 6 din Directiva 92/43/CEE **privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică**, care dispun că este necesară adoptarea, inclusiv în proiectele de dezvoltare, drept pentru care și în actele administrative, a unor măsuri de conservare în conformitate cu necesitățile ecologice ale tipurilor de habitate naturale și de evitare a oricăror decizii de deteriorare și perturbare a speciilor pentru care au fost desemnate ariile respective. Mai mult, orice decizie bazată pe o evaluare a proiectelor în ce privește efectele potențiale asupra sitului se aprobă numai dacă se constată că nu există efecte negative asupra integrității sitului respectiv și numai după consultarea opiniei publice.

Simplele menționări, de altfel total nemotivate, în Acordul de mediu, că „*lucrările de construcții vor avea o influență benefică asupra populației, faunei și vegetației*” și că „*proiectul nu va determina schimbări climatice*” (pag. 25) nu sunt de natură a reprezenta concluzii ale unei evaluări efectuate în conformitate cu Directiva 92/43 CE în raport de amplasamentul lucrărilor.

Aceasta cu atât mai mult cu cât, după ce se afirmă astfel că lucrările vor avea influență benefică asupra zonei, adică fără impact negativ, Acordul de mediu prezintă o serie de „*măsuri de reducere a impactului*” (pag. 25) prin raportare la soluția aleasă. Este vădit că ambiguitățile din Acordul de mediu cu privire la evaluarea impactului în ce privește amplasamentul pe siturile ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș nu îndeplinesc cerința mai sus precizată privind natura științifică a evaluării ce stau la baza emiterii actului administrativ.

Constatăm, de asemenea, că în ce privește „*măsurile de reducere a impactului*” asupra mediului în perioada de execuție nu depășesc cadrul general al măsurilor obligatorii pentru organizarea de șantier obișnuită pentru orice construcții civile sau industriale.

„De asemenea, referitor la obiectivele specifice de conservare ale siturilor și respectarea acestora, trebuie menționat că doar asupra unui număr mic poate exista îndoiala că vor fi afectate. În cele ce urmează, vor fi analizate doar obiectivele specifice asupra cărora există efecte (negative sau pozitive)”. (RIM pag.130).

În ce privește obiectivele specifice de conservare pentru Siturile Natura 2000, pentru fiecare sit în parte, nu există nicio raportare directă sau analiză în raport de proiectul și lucrările de executat, fiind doar informații preluate din acte administrative anterioare.

Se constată că Acordul de mediu este în contradicție cu Raportul privind Impactul asupra mediului (pag. 72), unde se reține că alternativa selectată ”Impact negativ pentru SCI și SPA sau la nivelul ariei naturale de interes național declarată la nivel național, inclusiv o întârziere în procesul de ameliorare a sitului, dar fără impact asupra obiectivelor de conservare a acestuia, ca urmare a măsurilor de gestionare a riscurilor la inundații, fezabile din punct de vedere tehnic și pentru care se aplică măsuri de diminuare a impactului.

Reduceri ale biodiversității sau modificări ale florei/faunei pe durata execuției lucrărilor din proiect.”

Astfel cum arătam în precedentele, raportul comparativ din RIM a alternativelor studiate (Tabel 4 - pag. 69-71) nu reflectă nicio analiză temeinică a acestor alternative, fiind simple concluzii care nu rezultă din informațiile anterior prezentate de către entitatea care a emis Raportul de Impact. Prealabil acestor concluzii pentru elementele criteriale sunt prezentate doar informații generale ale zonei și siturilor din ariile protejate (unele fără nicio legătură cu proiectul de implementat), nefiind efectuată o analiză concretă a impactului proiectului, respectiv a lucrărilor pe durata executării și după finalizarea acestora. Pretinsa analiză este în fapt o simplă prezentare a unor informații culese din acte administrative anterioare, nefiind respectate etapele evaluării, astfel cum acestea sunt prevăzute de dispozițiile art. 7 alin. (2) cu raportare la art. 2 din Legea nr. 292/2018:

d) evaluarea impactului asupra mediului - un proces care constă în:

1. pregătirea raportului privind impactul asupra mediului de către titularul proiectului, astfel cum se prevede la art. 10 și 11;

2. desfășurarea consultărilor, astfel cum se prevede la art. 6, 15 și 16 și, după caz, la art. 17;

3. examinarea de către autoritatea competentă a informațiilor prezentate în raportul privind impactul asupra mediului și a oricăror informații suplimentare furnizate, după caz, de către titularul proiectului în conformitate cu art. 12, și a oricăror informații relevante obținute în urma consultărilor prevăzute la pct. 2;

4. prezentarea unei **concluzii motivate** de către autoritatea competentă cu privire la impactul semnificativ al proiectului asupra mediului, ținând seama de rezultatele examinării prevăzute la pct. 3 și, după caz, de propria examinare suplimentară;

5. includerea concluziei motivate a autorității competente în oricare dintre deciziile prevăzute la art. 18 alin. (8) și (9);

Așadar, dintre etapele de identificare, descriere și evaluare, Acordul de mediu bazat pe Raportul privind Impactul asupra mediului nu a parcurs decât parțial primele două etape, lipsind cu desăvârșire etapa propriu-zisă a evaluării.

Rugăm a se reține și faptul că selectarea alternativei pentru executarea lucrărilor este complet nemotivată.

IV. APM Sibiu nu a efectuat ședințele de dezbatere publică obligatorii conform legii, încălcând art.15, art.16 din Legea 292/2018, art.16 alin.(1) lit. c) art.19 și urm. din Anexa nr.5 a Legii 292/2018.

În ceea ce privește îndeplinirea obligațiilor stabilite în sarcina APM Sibiu prin art.15 și art.16 din Legea nr.292/2018 privind participarea efectivă a publicului interesat la procedurile de luare a deciziilor, APM Sibiu nu a efectuat ședințele de dezbatere publică, obligatorii prin lege, încălcând prevederile sus-menționate. Autoritatea a procedat la trimiterea e-mail-uri de informare și consultare, ceea nu este corespunde exigențelor legale. Chiar și în situația notorie de restricționare a întâlnirilor fizice în contextul virusului COVID-10, existau modalități de a facilita o participare adecvată a publicului la luarea deciziilor. Presupusa „urgență” de a aproba proiectul nu justifică un proces deficitar de participare a publicului la luarea deciziilor.

Cu titlu de exemplu de bune practici, Administrația Națională pentru Protecția Mediului a organizat în 18-19 august 2020 două dezbateri publice la Zamostea și Vârfu Câmpului (județul Botoșani) în vederea obținerii avizului de mediu.¹⁴

Deși APM Sibiu a procedat în mod lacunar la respectarea obligațiilor ce incumbă privind dezbaterea publică, ulterior publicării variantei *draft* a acordului de mediu la data de 26.03.2021, **a primit observații punctuale de la un număr de 35 de cetățeni interesați.** Conform procedurii prevăzute în art.22 din Anexa nr.5 a Legii 292/2018, APM Sibiu avea obligația de a analiza punctele de vedere transmise în scris în cadrul comisiei de analiză tehnică privind calitatea rapoartelor depuse conform art. 15 alin. (1) și privind răspunsurile

¹⁴<http://www.anpm.ro/documents/12220/47209762/anunt+ANPM+Varfu+Campului.pdf/d43a492f-0892-42a3-8719-8ee721ebac5d>

la problemele formulate de publicul interesat, inclusiv alegerea alternativei pentru realizarea proiectului și să stabilească necesitatea unor eventuale completări/modificări ale raportului privind impactul asupra mediului, studiului de evaluare adecvată, studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă și/sau ale politicii de prevenire a accidentelor majore sau raportului de securitate, inclusiv conform analizei prevăzute la art. 18 și să comunice, în scris, titularului proiectului necesitatea completării/modificării raportului privind impactul asupra mediului, studiului de evaluare adecvată, studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă și/sau a politicii de prevenire a accidentelor majore sau raportului de securitate, după caz, conform prevederilor lit. c), sau respingerea motivată a acestuia/acestora. Observăm că APM Sibiu a ignorat sugestiile și recomandările venite din partea publicului, fără justificare, și a emis direct acordul de mediu definitiv.

Astfel, prin modul de organizare a consultărilor, APM Sibiu a încălcat dispozițiile art. 6 alin. (2) – (4) din Directiva privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului, care dispun:

*(2) În vederea **asigurării participării efective a publicului interesat la procedurile de luare a deciziilor**, publicul este informat, pe cale electronică și prin anunțuri publice sau prin alte mijloace adecvate, cu privire la următoarele aspecte, de la începutul procedurilor de luare a deciziilor privind mediul menționate la articolul 2 alineatul (2) și, cel mai târziu, de îndată ce informațiile pot fi furnizate în mod rezonabil:*

a) solicitarea de aprobare de dezvoltare;

b) faptul că proiectul este supus unei proceduri de evaluare a impactului asupra mediului și, după caz, faptul că se aplică articolul 7;

c) datele privind autoritățile competente responsabile de luarea deciziei, cele de la care pot fi obținute informații relevante, cele cărora le pot fi prezentate observații sau întrebări și detalii privind termenele pentru transmiterea observațiilor și a întrebărilor;

d) natura deciziilor posibile sau, în cazul în care există, a proiectului de decizie;

e) precizare privind disponibilitatea informațiilor colectate în conformitate cu articolul 5;

f) o precizare a orelor și a locurilor în care și a mijloacelor prin care vor fi oferite informațiile relevante;

g) detalii privind sistemele de participare a publicului instituite în conformitate cu alineatul (5) de la prezentul articol.

(3) Statele membre se asigură că următoarele elemente sunt puse la dispoziția publicului interesat, în termene rezonabile:

a) orice informații colectate în conformitate cu articolul 5;

b) în conformitate cu legislația internă, principalele rapoarte și îndrumări emise pentru autoritatea sau autoritățile competente în momentul în care publicul interesat este informat în conformitate cu alineatul (2) de la prezentul articol;

c) în conformitate cu dispozițiile Directivei [2003/4/CE](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 28 ianuarie 2003 privind accesul publicului la informațiile despre mediu (1), alte informații decât cele menționate la alineatul (2) de la prezentul articol care sunt relevante pentru decizia adoptată în conformitate cu articolul 8 din prezenta directivă și care devin disponibile numai după ce publicul interesat a fost informat în conformitate cu alineatul (2) de la prezentul articol.

*(4) Publicului interesat trebuie să i se ofere de la început **ocazii efective de a participa la procedurile de adoptare a deciziilor privind mediul menționate la articolul 2 alineatul (2) și, în acest scop,** trebuie să aibă dreptul de a exprima observații și opinii destinate autorității sau autorităților competente atunci când toate opțiunile sunt posibile și înainte de luarea unei decizii asupra solicitării de aprobare de dezvoltare.”*

Rezultă din cele de mai sus că participarea publicului, a entităților interesate de proiect, la emiterea actelor administrative trebuie să fie efectivă și nu formală. Natura efectivă a consultărilor publice înseamnă, pe de o parte, dreptul entităților interesate de a primi informațiile minime menționate în Directivă, iar pe de altă parte, de a participa la ședințele de lucru, la dezbateri și îndeosebi de a le fi luate în considerare propunerile înaintate cu privire la soluțiile proiectului. Orice respingere a propunerilor sau recomandărilor publicului trebuie să fie temeinic motivate, ca o garanție a efectivității dezbaterilor publice.

Or, APM Sibiu a avut o conduită contrară legislației unionale și naționale cu privire la dezbaterile obligatorii anterior emiterii Avizului, ceea ce atrage nulitatea Raportului privind impactul asupra mediului și implicit a Acordului de mediu.

Consultările, care trebuie să îndeplinească cerința efectivității, reprezintă o condiție de fond pentru emiterea Raportului privind impactul asupra mediului și a Acordului de mediu, în temeiul dispozițiilor art. 2 lit. d) și art. 15 și 16 din Legea nr. 292/2018, astfel că neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a acestor consultări face ca actele administrative emise să fie lovite de nulitate absolută.

V. Un ultim argument ce susține teza potrivit căreia proiectul nu este viabil este legat de **rentabilitatea acestuia.**

În ceea ce privește calculul de rentabilitate economică prezentat, aceasta este nerealist. Nu există o corelare între eficiența economică a lucrărilor propuse (17,9 milioane euro) și valoarea bunurilor protejate prin intermediul realizării proiectului, ținând cont că durata funcționării lucrărilor este de aproximativ 30 de ani. Este evident că sunt zone din amplasamentele avute în vedere în proiect în care nu sunt necesare lucrări.

În concluzie, pentru toate considerentele expuse, în temeiul art.22 alin.1 din Legea nr.292/2018 și art.7 alin. 1 din Legea 554/2004, vă solicităm revocarea în tot a Acordului de Mediu nr. SB 02 din 16.04.2021 având numărul de înregistrare 7306/16.04.2021 și a documentelor care au stat la baza emiterii acestuia, inclusiv a Raportului privind Impactul asupra Mediului.

Asociații și Fundații semnatare ale prezentei plângeri:

Fundația DALA, prin Daneș Ovidiu

Fundația Greenpeace CEE România, prin Sălăgeanu Valentin

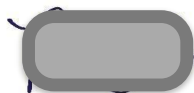
WWF România, prin Hulea Orieta

Asociația Peisagiștilor din România – AsoP, prin Diana Lavinia Culescu

Asociația „Ivan Patzaichin - Mila 23”, prin Ivan Patzaichin

Asociația Fly Fishing Club Sibiu, prin Darius Scoica

Asociația Pescarilor Sportivi Aqua Crisisus, prin reprezentant legal, Andrei Togor

